

АПАРАТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Головне науково-експертне управління

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.:255-40-25, 255-45-01; факс: 255-41-86

До реєстр. № 5713 від 29.06.2021
Народні депутати України
Д. Арахамія та інші

ВИСНОВОК

на проект Закону України

«Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо проходження військової служби у Збройних Силах України та інших військових формуваннях»

Метою законопроекту, як це зазначається у пояснювальній записці до нього, є забезпечення рівних прав жінок і чоловіків під час проходження військової служби, а також запобігання дискримінації за ознакою статі у сфері безпеки й оборони.

Для досягнення вказаної мети у законопроекті пропонується внести відповідні зміни і доповнення до законів України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей», «Про військовий обов'язок і військову службу», а також до Статуту внутрішньої служби Збройних Сил України та Дисциплінарного статуту Збройних Сил України.

Законопроект на момент підготовки висновку не включений до Плану законопроектної роботи Верховної Ради України на 2021 рік, затвердженого постановою Верховної Ради України від 02.02.2021 № 1165-IX.

Головне управління, проаналізувавши законопроект, в цілому не заперечує можливості його прийняття, одночасно звертаючи увагу на таке.

1. На наш погляд, назва законопроекту потребує уточнення. Нагадаємо, що відповідно до правил законодавчої техніки «назва законопроекту, яким вносяться зміни до декількох статей закону або до декількох законів, має бути конкретизована»¹. Як уже зазначалося вище, в пояснювальній записці до законопроекту необхідність його прийняття обґрунтовується необхідністю «встановлення та дотримання принципів рівності прав і можливостей чоловіків і жінок в Збройних Силах України та інших військових формуваннях». Отже, вказана особливість і має бути відображена у назві законопроекту.

2. Статтю 9-1 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» (далі – Закон) пропонується доповнити новою ч. 4 такого змісту: «Речове, медичне, психологічне та соціальне

¹ Правила оформлення проектів законів та основні вимоги законодавчої техніки. (Методичні рекомендації) Видання четверте, виправлене і доповнене. Київ – 2014. С. 19. URL: http://static.rada.gov.ua/site/bills/info/zak_rules.pdf

забезпечення військовослужбовців здійснюється з урахуванням потреб жінок і чоловіків».

На наш погляд, термін «психологічне ... забезпечення» слід уточнити і привести у відповідність з іншими законодавчими актами. Зокрема, у Законі України «Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я» йдеться про «*психологічну допомогу*» в реабілітації (ч. 1 ст. 1, ч. 1, п. 3 ч. 2 ст. 6, ч. ч. 1, 2 ст. 21 вказаного Закону).

З огляду на це вважаємо за доцільне у проекті використовувати термін «психологічна допомога».

3. Проектом пропонується доповнити ст. 10-1 Закону новою частиною 9-1, де зазначити, що «відпустка при народженні дитини, передбачена статтею 19-1 Закону України «Про відпустки», надається військовослужбовцям *зі збереженням грошового забезпечення*».

На наш погляд, вказівка у пропонованій нормі на збереження грошового забезпечення є зайвою, оскільки проектом одночасно пропонується ч. 17 цієї ж статті викласти в новій редакції, де, зокрема, зазначити, що «відпустки, передбачені частиною дев'ятою, *дев'ятою з позначкою один цієї статті*, та з інших поважних причин військовослужбовцям надаються *із збереженням грошового забезпечення...*».

4. В абз. 3 ч. 14 ст. 10-1 Закону законопроект пропонується слова «у тому числі військовослужбовцям-жінкам, які мають дітей» замінити словами «у тому числі військовослужбовцям за невикористані дні відпустки, *передбаченої статтею 182-1 Кодексу законів про працю України*».

На наш погляд, у даному випадку посилання на Кодекс законів про працю України (далі – КЗпП) є некоректним. Адже відповідно до ст. 3 КЗпП «законодавство про працю регулює *трудові відносини* працівників усіх підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, виду діяльності і галузевої належності, а також осіб, які працюють за *трудовим договором* з фізичними особами».

Натомість, відповідно до Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» військовослужбовці – це громадяни України (іноземці та особи без громадянства), які *проходять військову службу* у складі Збройних Сил України та інших військових формувань (ч. 9 ст. 1, ч. 3 ст. 2 цього Закону).

Отже, військовослужбовці *не перебувають у трудових відносинах* з підприємствами, установами, організаціями усіх форм власності та господарювання, а *проходять військову службу*. Порядок проходження служби у Збройних Силах України та інших військових формуваннях урегульовано спеціальними нормативно-правовими актами, які покладають на громадян, котрі перебувають на такій службі, додаткові обов'язки і відповідальність².

Таким чином, на військовослужбовців, які проходять військову службу у військових формуваннях, утворених відповідно до законів України, *КЗпП не може поширюватись*.

² Лист Міністерства соціальної політики України від 24.07.2013 № 774/13/84-13 / Департамент заробітної плати та умов праці. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0774739-13#Text>

5. Законопроектом пропонується викласти в новій редакції ч. 17 ст. 10-1 Закону, де передбачити, що «в особливий період з моменту оголошення мобілізації до часу введення воєнного стану або до моменту прийняття рішення про демобілізацію військовослужбовцям надаються відпустки, ... із збереженням грошового забезпечення тривалістю *не більш як 10 календарних днів*».

Звертаємо увагу, що відпустки, передбачені ч. 9 ст. 10-1 Закону, зокрема, у разі пожежі або іншого стихійного лиха, яке спіткало сім'ю військовослужбовця, надаються тривалістю *до 15 календарних днів* без урахування часу, необхідного для проїзду до місця проведення відпустки та назад. У свою чергу, у новій ч. 9-1 ст. 10-1 Закону йдеться про одноразову оплачувану відпустку при народженні дитини тривалістю *до 14 календарних днів (без урахування святкових і неробочих днів)*. Тобто, у законопроекті пропонується *під час особливого періоду* обмежувати тривалість вказаних відпусток для військовослужбовців на 4 – 5 календарних днів.

Нагадаємо, що *особливий період* діє в Україні, починаючи від 17 березня 2014 року, після оприлюднення Указу Президента України «Про часткову мобілізацію» від 17 березня 2014 року № 303/2014³, тобто, понад 7 років і строк його закінчення наразі невідомий.

З огляду на зазначене, а також враховуючи, що військовослужбовцям дозволяються відпустки значно більшої тривалості (наприклад, відповідно до ч. 1 ст. 10-1 Закону – 45 календарних днів, без урахування часу, необхідного для проїзду в межах України до місця проведення відпустки та назад), обмеження тривалості вищезазначених відпусток виглядає недоцільним.

Керівник Головного управління

С. Тихонюк

Вик.: В. Попович, О. Петриченко

³ Лист Верховного Суду від 13.07.2018 № 60-1543/0/2-18/ URL: <https://medoc.ua/blog/osoblivij-period-v-ukrani-di-verhovnij-sud>

САС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: ТИХОНЮК СВІТЛАНА АНДРІЙВНА
Сертифікат: 2B6C7DF9A3891DA104000000733B4200C444CE01
Дійсний до: 12.11.2021 23:59:59

Апарат Верховної Ради України
№ 16/03-2021/348514 від 10.11.2021

704961